

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 7 sierpnia 2018 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Prawo autorskie i prawa pokrewne – Dyrektywa 2001/29/WE – Społeczeństwo informacyjne – Harmonizacja niektórych aspektów prawa autorskiego i praw pokrewnych – Artykuł 3 ust. 1 – Publiczne udostępnianie – Pojęcie – Zamieszczenie na stronie internetowej, bez zgody podmiotu praw autorskich, fotografii, która została wcześniej opublikowana bez ograniczeń i za zgodą tego podmiotu na innej stronie internetowej – Nowa publiczność

W sprawie C-161/17

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesgerichtshof (federalny trybunał sprawiedliwości, Niemcy) postanowieniem z dnia 23 lutego 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 31 marca 2017 r., w postępowaniu:

Land Nordrhein-Westfalen

przeciwko

Dirkowi Renckhoffowi,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: M. Ilešič (sprawozdawca), prezes izby, A. Rosas, C. Toader, A. Prechal i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Campos Sánchez-Bordona,

sekretarz: R. Šereš, administrator,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Land Nordrhein-Westfalen przez M. Rümenappa, Rechtsanwalt,
- w imieniu Dirka Renckhoffa przez S. Rengshausena, Rechtsanwalt,
- w imieniu rządu francuskiego przez D. Segoina, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez F. De Lucę, avvocato dello Stato,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez J. Samnaddę i T. Scharfa, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 lutego 2018 r.,
po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 25 kwietnia 2018 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. 2001, L 167, s. 10).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Land Nordrhein-Westfalen (krajem związkowym Nadrenia Północna-Westfalia, Niemcy) a Dirkiem Renckhoffem, fotografem, w przedmiocie skorzystania bez zezwolenia przez uczennicę szkoły znajdującej się na obszarze tego kraju związkowego z wykonanej przez D. Renckhoffa fotografii swobodnie dostępnej na stronie internetowej celem zilustrowania referatu szkolnego opublikowanego przez tę szkołę na innej stronie internetowej.

Ramy prawne

- 3 Motywy 3, 4, 9, 10, 23 i 31 dyrektywy 2001/29 stanowią:

„(3) Planowana harmonizacja przyczyni się do wprowadzenia w życie czterech wolności rynku wewnętrznego i dotyczy zgodności z podstawowymi zasadami prawa, a w szczególności [z] praw[em] własności, włączając własność intelektualną oraz wolność słowa i interes publiczny.

(4) Zharmonizowane ramy prawne w zakresie praw autorskich i pokrewnych, poprawiając pewność prawną, a zarazem zapewniając wysoki poziom ochrony własności intelektualnej, sprzyjają poważnym inwestycjom w twórcze i nowatorskie działania, a w szczególności w infrastrukturę sieci, i prowadzą do wzrostu i większej konkurencyjności przemysłu europejskiego, i to zarówno w obszarze dostarczenia treści, jak i technologii informatycznych, a w bardziej ogólny sposób, w wielu obszarach przemysłu i kultury. Zapewni to ochronę istniejących i zachęci do tworzenia nowych miejsc pracy.

[...]

(9) Wszelka harmonizacja praw autorskich i pokrewnych opiera się na wysokim poziomie ochrony, odkąd [ponieważ] prawa te mają zasadnicze znaczenie dla twórczości intelektualnej. Ich ochrona zapewnia utrzymanie i rozwój kreatywności w interesie autorów, artystów wykonawców, producentów, konsumentów, kultury i gospodarki, jak również szerokiej [szeroko rozumianej] publiczności. Własność intelektualną uznano więc za integralną część własności.

(10) Autorzy i artyści wykonawcy, aby móc kontynuować swoją twórczą i artystyczną pracę, muszą otrzymywać stosowne wynagrodzenie za korzystanie z ich utworów, tak samo jak producenci, aby móc finansować tę pracę. Wytworzenie produktów takich jak fonogramy, filmy lub produkty multimedialne oraz takie usługi, jak usługi »na żądanie«, wymagają znacznych nakładów inwestycyjnych. Dla zagwarantowania takiego wynagrodzenia i uzyskania zadowalającego przychodu z tych inwestycji konieczna jest właściwa ochrona prawa własności intelektualnej.

[...]

(23) Niniejsza dyrektywa powinna bardziej zharmonizować obowiązujące prawo autora do publicznego udostępniania utworu. Prawo to należy rozumieć w szerszym znaczeniu, jako obejmujące każde [publiczne] udostępnianie utworu odbiorcom nieznajdującym się w miejscu, z którego przekazywanie [udostępnianie] pochodzi. Prawo to obejmuje każdą publiczną transmisję lub retransmisję utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym nadawanie programów; prawo to nie powinno obejmować żadnych innych działań.

[...]

(31) Należy zabezpieczyć właściwą równowagę praw i interesów między różnymi kategoriami podmiotów praw autorskich, jak również między nimi a użytkownikami przedmiotów objętych ochroną [...].”

4 Artykuł 3 dyrektywy 2001/29, zatytułowany „Prawo do publicznego udostępniania utworów i prawo podawania do publicznej wiadomości innych przedmiotów objętych ochroną”, stanowi w swym ust. 1 i 3:

„1. Państwa członkowskie powinny zapewnić autorom wyłączne prawo do zezwalania, lub zabrania, na jakiegokolwiek publiczne udostępnianie ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, włączając podawanie do publicznej wiadomości ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie.

[...]

3. Czynności publicznego udostępniania utworów i podawania do publicznej wiadomości określone w niniejszym artykule nie powodują wyczerpania praw określonych w ust. 1 i 2”.

5 Artykuł 5 dyrektywy 2001/29, zatytułowany „Wyjątki i ograniczenia”, stanowi w ust. 3 lit. a):

„Państwa członkowskie mogą przewidzieć wyjątki lub ograniczenia w odniesieniu do praw określonych w art. 2 i 3 w następujących przypadkach:

a) korzystania wyłącznie w celach zilustrowania w ramach nauczania lub badań naukowych, tak długo jak źródło, łącznie z nazwiskiem autora, zostanie podane, poza przypadkami, w których okaże się to niemożliwe, i w stopniu uzasadnionym przez cel niehandlowy, który ma być osiągnięty”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

6 Dirk Renckhoff, który wystąpił z powództwem do Landgericht Hamburg (sądu krajowego w Hamburgu, Niemcy), jest fotografem. Stadt Waltrop (miasto Waltrop, Niemcy), które początkowo było stroną pozwaną w pierwszej instancji, lecz które nie jest już stroną w postępowaniu głównym, jest odpowiedzialne za prowadzenie Gesamtschule Waltrop (szkoły ponadpodstawowej w Waltrop, zwanej dalej „szkołą”). Kraj związkowy Nadrenia Północna-Westfalia (Niemcy), również będący stroną pozwaną w pierwszej instancji, sprawuje nadzór nad szkołą i jest pracodawcą zatrudnionych w niej nauczycieli.

7 Od dnia 25 marca 2009 r. na stronie internetowej szkoły dostępny był opracowany przez jedną z jej uczennic w ramach szkolnego kółka językowego referat, który zawierał tytułem ilustracji fotografię wykonaną przez D. Renckhoffa (zwaną dalej „fotografią”), którą owa uczennica pobrała na stronie internetowej poświęconej podróżom (zwaną dalej „stroną internetową poświęconą podróżom”). Fotografia znajdowała się na tej stronie bez żadnego ograniczenia uniemożliwiającego jej pobranie. Pod fotografią uczennica umieściła odniesienie do wspomnianej strony internetowej.

- 8 Dirk Renckhoff podnosi, że udzielił prawa do użytkowania fotografii wyłącznie podmiotom zarządzającym stroną internetową poświęconą podróżom, i twierdzi, że zamieszczenie fotografii na stronie internetowej szkoły narusza jego prawo autorskie. Wniósł on do sądu właściwego w pierwszej instancji o wydanie wobec kraju związkowego Nadrenia Północna-Westfalia, pod rygorem zastosowania kary pieniężnej, zakazu zwielokrotniania lub umożliwiania zwielokrotniania lub podawania lub umożliwiania podawania do publicznej wiadomości fotografii, a pomocniczo – umożliwiania uczniom zwielokrotniania fotografii w celu umieszczenia jej w Internecie. Wniósł on również o zapłatę przez ów kraj związkowy kwoty 400 EUR tytułem odszkodowania.
- 9 Ponieważ pozew D. Renckhoffa został częściowo uwzględniony, kraj związkowy Nadrenia Północna-Westfalia został zobowiązany do usunięcia fotografii ze strony internetowej szkoły i do zapłaty kwoty 300 EUR wraz z odsetkami.
- 10 Obie strony wniosły odwołanie od tego wyroku do Oberlandesgericht Hamburg (wyższego sądu krajowego w Hamburgu, Niemcy), który uznał między innymi, że fotografia jest chroniona prawem autorskim oraz że fakt jej zamieszczenia na stronie internetowej szkoły naruszył prawo do zwielokrotniania i prawo do podawania do publicznej wiadomości, które przysługują D. Renckhoffowi. Sąd ten uznał, że okoliczność, iż fotografia była już dostępna dla każdego bez ograniczeń w Internecie jeszcze przed podjęciem spornych czynności, jest bez znaczenia, ponieważ poprzez zwielokrotnienie fotografii na serwerze i następnie podanie jej do publicznej wiadomości na stronie internetowej szkoły doszło do „oddzielenia” od pierwotnej publikacji na stronie internetowej poświęconej podróżom.
- 11 Sąd odsyłający, do którego wniesiono rewizję, uważa, że uwzględnienie tej rewizji zależy od wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29. W szczególności sąd ten ma wątpliwości co do spełnienia wymogu ustanowionego w orzecznictwie, zgodnie z którym publiczne udostępnianie musi się odbywać wśród „nowej” publiczności.
- 12 W tych okolicznościach Bundesgerichtshof (federalny trybunał sprawiedliwości, Niemcy) postanowił zawiesić postępowanie i przedłożyć Trybunałowi następujące pytanie prejudycjalne:

„Czy zamieszczenie we własnej publicznie dostępnej witrynie internetowej utworu swobodnie dostępnego za zgodą podmiotu praw autorskich dla wszystkich użytkowników Internetu w obcej witrynie internetowej stanowi podawanie do publicznej wiadomości w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, jeżeli utwór zostaje najpierw skopiowany na serwer, a stamtąd przekazany do własnej witryny internetowej?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 13 Poprzez zadane pytanie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy pojęcie „publicznego udostępniania” w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono zamieszczenie na stronie internetowej fotografii, która została wcześniej opublikowana na innej stronie internetowej bez ograniczeń i za zgodą podmiotu praw autorskich.
- 14 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że fotografia może być chroniona prawem autorskim, pod warunkiem że jest ona wytworem inwencji intelektualnej autora odzwierciedlającym jego osobowość i przejawiającym się swobodnymi i twórczymi wyborami dokonanymi przezeń w trakcie realizacji tej fotografii, czego sprawdzenie należy w każdym konkretnym przypadku do sądu krajowego (zob. podobnie wyrok z dnia 1 grudnia 2011 r., Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, pkt 94).

- 15 Jeśli chodzi o kwestię, czy zamieszczenie na stronie internetowej fotografii, która została wcześniej opublikowana na innej stronie internetowej bez ograniczeń i za zgodą podmiotu praw autorskich, stanowi „publiczne udostępnianie” w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, należy przypomnieć, że przepis ten stanowi, iż państwa członkowskie przyznają autorom wyłączne prawo do zezwalania na publiczne udostępnianie ich utworów lub do zabrania takiego publicznego udostępniania.
- 16 Wynika stąd, że z zastrzeżeniem wyjątków i ograniczeń przewidzianych w sposób wyczerpujący w art. 5 dyrektywy 2001/29 wszelkie korzystanie z utworu przez osobę trzecią bez takiej uprzedniej zgody należy uznać za naruszenie praw autorskich do tego utworu (wyrok z dnia 16 listopada 2016 r., Soulier i Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 17 Ze względu na to, że w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 nie sprecyzowano pojęcia „publicznego udostępniania”, należy ustalić jego znaczenie i zakres w świetle celów, do jakich zmierza ta dyrektywa, oraz kontekstu, w jakim został umieszczony ten przepis (wyrok z dnia 14 czerwca 2017 r., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, pkt 21 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 18 W tym względzie należy przypomnieć, że z motywów 4, 9 i 10 dyrektywy 2001/29 wynika, iż jej celem jest zapewnienie autorom wysokiego poziomu ochrony, umożliwiającego im otrzymanie stosownego wynagrodzenia za korzystanie z ich utworów, polegające w szczególności na ich publicznym udostępnianiu. W związku z tym pojęcie „publicznego udostępniania” należy rozumieć szeroko, zgodnie zresztą z wyraźnym brzmieniem motywu 23 tej dyrektywy (wyrok z dnia 14 czerwca 2017 r., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, pkt 22 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 19 Jak Trybunał wielokrotnie orzekał, z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 wynika, że pojęcie „publicznego udostępniania” zakłada spełnienie dwóch kumulatywnych warunków, mianowicie musi mieć miejsce „czynność udostępniania” utworu, a utwór musi zostać udostępniony „publiczności” (wyroki: z dnia 16 marca 2017 r., AKM, C-138/16, EU:C:2017:218, pkt 22; z dnia 14 czerwca 2017 r., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, pkt 24 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 20 Jeśli chodzi o pierwszy z tych elementów, mianowicie dokonanie „czynności udostępniania”, jak wynika z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, aby uznać, że ma miejsce taka czynność, wystarczy w szczególności, by utwór został udostępniony publiczności w sposób dający osobom składającym się na tę publiczność dostęp do niego niezależnie od tego, czy skorzystają one z tej możliwości (wyroki: z dnia 13 lutego 2014 r., Svensson i in., C-466/12, EU:C:2014:76, pkt 19; z dnia 14 czerwca 2017 r., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 21 W niniejszej sprawie zamieszczenie na stronie internetowej fotografii opublikowanej wcześniej na innej stronie internetowej, po uprzednim jej skopiowaniu na prywatny serwer, należy uznać za „podawanie do wiadomości” i, w konsekwencji, za „czynność udostępniania” w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29. Takie zamieszczenie w sieci daje bowiem osobom odwiedzającym stronę internetową, na której dana fotografia została zamieszczona, możliwość uzyskania dostępu do tej fotografii na tej stronie internetowej.
- 22 Jeśli chodzi o drugi z elementów wymienionych powyżej, mianowicie aby utwór chroniony był rzeczywiście udostępniany „publiczności”, z orzecznictwa Trybunału wynika, że pojęcie „publiczności” dotyczy nieokreślonej liczby potencjalnych odbiorców i dodatkowo zakłada dość znaczną liczbę tych osób (wyroki: z dnia 13 lutego 2014 r., Svensson i in., C-466/12, EU:C:2014:76, pkt 21; z dnia 14 czerwca 2017 r., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 23 W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że czynność udostępniania, o której mowa w pkt 21 niniejszego wyroku, dotyczy wszystkich potencjalnych użytkowników strony internetowej, na której zamieszczono fotografię, czyli nieokreślonej i dość znacznej liczby odbiorców, i w tych okolicznościach powinna zostać uznana za udostępnianie „publiczności” w rozumieniu przytoczonego powyżej orzecznictwa.

- 24 Jednakże, jak wynika również z utrwalonego orzecznictwa, uznanie, iż doszło do „publicznego udostępniania”, wymaga, aby utwór chroniony został udostępniony w oparciu o szczególną technologię, inną niż dotychczas używane, lub – w wypadku niespełnienia powyższej przesłanki – wśród „nowej publiczności”, czyli publiczności, której podmiot praw autorskich dotychczas nie brał pod uwagę, zezwalając na pierwotne publiczne udostępnienie utworu (wyroki: z dnia 13 lutego 2014 r., Svensson i in., C-466/12, EU:C:2014:76, pkt 24; z dnia 8 września 2016 r., GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, pkt 37; z dnia 14 czerwca 2017 r., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, pkt 28).
- 25 W niniejszej sprawie bezsporne jest, że zarówno pierwotne udostępnienie utworu na stronie internetowej, jak i jego późniejsze udostępnienie na innej stronie internetowej zostały dokonane w oparciu o tę samą technologię.
- 26 Strony w postępowaniu głównym oraz podmioty określone w art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, które złożyły uwagi na piśmie, nie zgadzają się jednak w kwestii, czy fotografia została udostępniona „nowej publiczności”.
- 27 Kraj związkowy Nadrenia Północna-Westfalia i rząd włoski podnoszą w istocie, opierając się w szczególności na wyroku z dnia 13 lutego 2014 r., Svensson i in. (C-466/12, EU:C:2014:76), że nie należy dokonywać rozróżnienia między z jednej strony udostępnianiem utworu poprzez zamieszczenie go na stronie internetowej, a z drugiej strony udostępnianiem takiego utworu poprzez umieszczenie na stronie internetowej hiperłącza, które odsyła do innej strony internetowej, na której ów utwór został pierwotnie udostępniony bez ograniczeń i za zgodą podmiotu praw autorskich. Tak więc w okolicznościach takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym utwór nie został udostępniony nowej publiczności.
- 28 Natomiast D. Renckhoff i rząd francuski, na rozprawie, a także Komisja, w swoich uwagach na piśmie, podnieśli zasadniczo, że orzecznictwo przywołane w poprzednim punkcie niniejszego wyroku nie znajduje zastosowania w okolicznościach takich jak okoliczności rozpatrywane w postępowaniu głównym. W szczególności udostępnienie utworu nie za pomocą hiperłącza, lecz poprzez nowe zamieszczenie go na stronie internetowej innej niż strona, na której utwór ten został już udostępniony za zgodą podmiotu praw autorskich, należy uznać za nowe publiczne udostępnienie w szczególności ze względu na okoliczność, że w następstwie tego nowego udostępnienia ów podmiot nie jest już w stanie wykonać swoich uprawnień kontrolnych nad pierwotnym udostępnieniem tego utworu.
- 29 W tym względzie należy przypomnieć w pierwszej kolejności, że z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że z zastrzeżeniem wyjątków i ograniczeń przewidzianych w art. 5 dyrektywy 2001/29 wszelkie czynności zwielokrotniania lub publicznego udostępniania utworu przez osobę trzecią wymagają uprzedniej zgody jego autora oraz że autorom przysługuje na podstawie art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 prawo o charakterze prewencyjnym pozwalające im na podjęcie kroków wobec potencjalnych użytkowników ich utworów, rozważających publiczne ich udostępnienie, tak aby zakazać im tych działań (zob. podobnie wyroki: z dnia 31 maja 2016 r., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, pkt 30; z dnia 16 listopada 2016 r., Soulier i Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, pkt 33; z dnia 14 czerwca 2017 r., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, pkt 20 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 30 Takie prawo o charakterze prewencyjnym byłoby jednak pozbawione skuteczności, gdyby należało uznać, że zamieszczenie na stronie internetowej utworu opublikowanego wcześniej za zgodą podmiotu praw autorskich na innej stronie internetowej nie stanowi udostępnienia nowej publiczności. W istocie takie zamieszczenie na stronie internetowej innej niż strona, na której dokonano pierwotnego udostępnienia, mogłoby uniemożliwić lub przynajmniej znacznie utrudnić skorzystanie przez uprawnionego z przysługującego mu prawa o charakterze prewencyjnym do żądania zaprzestania takiego udostępniania, w stosownym przypadku, poprzez usunięcie utworu z tej strony internetowej, na której został on udostępniony za jego zgodą, lub poprzez odwołanie zgody udzielonej wcześniej osobie trzeciej.

- 31 Wynika stąd zatem, że nawet w przypadku, gdyby podmiot praw autorskich postanowił nie udostępniać już swojego utworu na stronie internetowej, na której utwór ten został pierwotnie udostępniony za jego zgodą, ów utwór pozostanie dostępny na stronie internetowej, na której dokonano nowego zamieszczenia. Tymczasem Trybunał podkreślił już, że autor utworu musi mieć możliwość położenia kresu wykonywaniu przez osobę trzecią przysługujących mu do tego utworu praw do cyfrowego wykorzystania i w ten sposób zakazania tej osobie jakiegokolwiek przyszłego wykorzystania w tej formie, bez konieczności uprzedniego dopełnienia innych formalności (zob. analogicznie wyrok z dnia 16 listopada 2016 r., Soulier i Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, pkt 51).
- 32 W drugiej kolejności art. 3 ust. 3 dyrektywy 2001/29 przewiduje konkretnie, że czynności publicznego udostępniania i podawania do publicznej wiadomości w rozumieniu tego przepisu nie powodują wyczerpania prawa do publicznego udostępniania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 tej dyrektywy.
- 33 Natomiast uznanie, że zamieszczenie na stronie internetowej utworu opublikowanego wcześniej za zgodą podmiotu praw autorskich na innej stronie internetowej nie stanowi podania tego utworu do wiadomości nowej publiczności, sprowadzałoby się do ustanowienia zasady wyczerpania prawa do udostępnienia.
- 34 Poza tym, że zasada ta byłaby sprzeczna z brzmieniem art. 3 ust. 3 dyrektywy 2001/29, pozbawiałaby ona ów podmiot możliwości żądania stosownego wynagrodzenia za korzystanie z jego utworu, wspomnianej w motywie 10 tej dyrektywy, i to mimo że – jak przypomnieliśmy Trybunał – szczególnie przedmiot własności intelektualnej ma na celu zwłaszcza zapewnienie podmiotom danych praw ochrony uprawnienia do handlowego eksploataowania wprowadzenia do obrotu lub udostępnienia objętych ochroną przedmiotów w drodze udzielania licencji w zamian za zapłatę stosownego wynagrodzenia za każde użycie przedmiotów objętych ochroną (zob. podobnie wyrok z dnia 4 października 2011 r., Football Association Premier League i in., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, pkt 107, 108).
- 35 Zważywszy na te elementy, w świetle orzecznictwa przypomnianego w pkt 24 niniejszego wyroku należy uznać, że zamieszczenie utworu chronionego prawem autorskim na stronie internetowej innej niż strona, na której dokonano pierwotnego udostępnienia za zgodą podmiotu praw autorskich, powinno w okolicznościach takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym zostać uznane za podanie takiego utworu do wiadomości nowej publiczności. W takich okolicznościach publiczność, która została wzięta pod uwagę przez podmiot praw autorskich, gdy wyraził on zgodę na udostępnianie swego utworu na stronie internetowej, na której utwór ten został pierwotnie opublikowany, obejmuje bowiem jedynie użytkowników wspomnianej strony, a nie użytkowników strony internetowej, na której utwór został później zamieszczony bez zgody tego podmiotu, lub innych internautów.
- 36 Na obiektywne względy przedstawione w pkt 29–35 niniejszego wyroku nie ma wpływu okoliczność, że – tak jak w sprawie w postępowaniu głównym – podmiot praw autorskich nie ograniczył możliwości wykorzystania fotografii przez internautów. Jak Trybunał miał już bowiem okazję przypomnieć, posiadanie i wykonywanie prawa przewidzianego w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 nie wymaga spełnienia żadnych formalności (zob. podobnie wyrok z dnia 16 listopada 2016 r., Soulier i Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, pkt 50).
- 37 Ponadto prawdą jest, że Trybunał uznał w szczególności w wyroku z dnia 13 lutego 2014 r., Svensson i in. (C-466/12, EU:C:2014:76, pkt 25, 26), i w postanowieniu z dnia 21 października 2014 r., BestWater International (C-348/13, niepublikowanym, EU:C:2014:2315, pkt 16), że jeśli chodzi o udostępnianie chronionych utworów za pomocą linku, w który można kliknąć i który odsyła do innej strony internetowej, na której dokonano pierwotnego udostępnienia, publiczność, której dotyczyło owo pierwotne udostępnienie, obejmowała wszystkich potencjalnych odwiedzających daną stronę, ponieważ, zważywszy, że dostęp do utworów na tej stronie nie podlegał żadnym ograniczeniom, wszyscy internauci mogli mieć do nich swobodny dostęp. Trybunał orzekł więc, że udostępnianie

odnośnych utworów za pomocą linku, w który można kliknąć, takie jak udostępnianie rozpatrywane w sprawach zakończonych tymi orzeczeniami, nie prowadziło do udostępniania tych utworów nowej publiczności.

- 38 Orzecznictwo to nie znajduje jednak zastosowania w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym.
- 39 Po pierwsze, orzeczenia te zostały bowiem wydane w szczególnym kontekście linków, które odsyłają w Internecie do utworów chronionych udostępnionych wcześniej za zgodą podmiotów prawa.
- 40 Jednakże w przeciwieństwie do linków, które zgodnie z orzecznictwem Trybunału przyczyniają się zwłaszcza do prawidłowego funkcjonowania Internetu, umożliwiając rozpowszechnianie informacji w tej sieci charakteryzującej się dostępnością ogromnej ilości informacji (wyrok z dnia 8 września 2016 r., GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, pkt 45), zamieszczenie na stronie internetowej, bez zgody podmiotu praw autorskich, utworu opublikowanego wcześniej za zgodą tego podmiotu na innej stronie internetowej nie przyczynia się w tym samym zakresie do realizacji takiego celu.
- 41 Tak więc zezwolenie na takie zamieszczenie w Internecie, bez możliwości powołania się przez podmiot praw autorskich na prawa przewidziane w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, naruszałoby właściwą równowagę, o której mowa w motywach 3 i 31 tej dyrektywy, jaką należy zachować w środowisku cyfrowym między z jednej strony interesem podmiotów praw autorskich i praw pokrewnych związanym z ochroną ich własności intelektualnej, zagwarantowaną w art. 17 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, a z drugiej strony ochroną interesów i podstawowych praw użytkowników przedmiotów chronionych, a w szczególności przysługującej im wolności wypowiedzi i informacji, zagwarantowanej w art. 11 karty praw podstawowych, a także interesu ogólnego.
- 42 W tym kontekście kraj związkowy Nadrenia Północna-Westfalia podnosi, że w okolicznościach takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym należy uwzględnić, w ramach wyważania wchodzących w grę interesów, prawo do nauki, o którym mowa w art. 14 karty praw podstawowych. W szczególności działanie danej uczennicy wchodzi w zakres wykonywania tego prawa, ponieważ fotografia została umieszczona w celach informacyjnych na pierwszej stronie referatu przygotowanego przez nią w ramach szkolnego kółka językowego. Wystarczy jednak stwierdzić w tym względzie, że przedstawione w pkt 35 niniejszego wyroku rozważania dotyczące pojęcia „nowej publiczności” nie opierają się na charakterze edukacyjnym lub zamiarze zilustrowania przez ucznia jego referatu szkolnego, lecz na okoliczności, że zamieszczenie tego utworu na stronie internetowej szkoły miało ten skutek, iż omawiany utwór stał się dostępny dla wszystkich osób odwiedzających tę stronę.
- 43 Ponadto należy przypomnieć, że jeśli chodzi o znalezienie równowagi między prawem do nauki a ochroną praw własności intelektualnej, prawodawca Unii przewidział w art. 5 ust. 3 lit. a) dyrektywy 2001/29 możliwość wprowadzenia przez państwa członkowskie wyjątków lub ograniczeń w odniesieniu do praw określonych w art. 2 i 3 tej dyrektywy, gdy chodzi o korzystanie wyłącznie w celach zilustrowania w ramach nauczania lub badań naukowych w stopniu uzasadnionym przez cel niehandlowy, który ma zostać osiągnięty.
- 44 Po drugie, jak zostało przypomniane w pkt 29 niniejszego wyroku, prawa gwarantowane autorom przez art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 mają charakter prewencyjny. Jeśli chodzi o czynność udostępniania, jaką jest zamieszczenie na stronie internetowej linku, który odsyła do utworu udostępnionego wcześniej za zgodą podmiotu praw autorskich, prewencyjny charakter praw przysługujących temu podmiotowi zostaje zachowany, ponieważ jeżeli autor nie życzy już sobie udostępniania swojego utworu na odnośnej stronie internetowej, może on usunąć ten utwór ze strony internetowej, na której został on pierwotnie udostępniony, przez co wszystkie linki odsyłające do niego przestaną być aktywne. Natomiast w okolicznościach takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym zamieszczenie utworu na innej stronie internetowej implikuje nowe udostępnienie, które jest niezależne od udostępnienia, na które autor pierwotnie wyraził zgodę. W wyniku tego zamieszczenia w Internecie

taki utwór może pozostać dostępny na tej ostatniej stronie niezależnie od uprzedniej zgody autora i pomimo wszelkich działań, za pomocą których podmiot praw postanowiłby nie udostępnić już swojego utworu na stronie internetowej, na której utwór ten został pierwotnie udostępniony za jego zgodą.

- 45 Wreszcie, po trzecie, w wyroku z dnia 13 lutego 2014 r., Svensson i in. (C-466/12, EU:C:2014:76, pkt 27, 28), w celu uznania, że udostępnienie rozpatrywane w sprawie zakończonej wydaniem tego wyroku nie zostało dokonane wśród nowej publiczności, Trybunał podkreślił, że brak aktywnego udziału podmiotu zarządzającego stroną internetową, na której został umieszczony link, w który można było kliknąć, pozwalał na dostęp do odnośnych utworów na stronie, na której były one pierwotnie udostępnione za zgodą podmiotu praw autorskich.
- 46 W niniejszym przypadku z postanowienia odsyłającego wynika, że użytkowniczka utworu będącego przedmiotem postępowania głównego dokonała zwielokrotnienia tego utworu na serwerze prywatnym, a następnie udostępniła go na stronie internetowej innej niż strona, na której dokonano pierwotnego udostępnienia. W ten sposób wspomniana użytkowniczka odegrała decydującą rolę przy udostępnieniu tego utworu publiczności, która nie została wzięta pod uwagę przez autora owego utworu w momencie, gdy wyraził on zgodę na pierwotne udostępnienie.
- 47 W świetle całości powyższych rozważań na zadane pytanie należy odpowiedzieć, że pojęcie „publicznego udostępniania” w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 trzeba interpretować w ten sposób, iż obejmuje ono zamieszczenie na stronie internetowej fotografii, która została wcześniej opublikowana na innej stronie internetowej bez ograniczeń uniemożliwiających jej pobranie i za zgodą podmiotu praw autorskich.

W przedmiocie kosztów

- 48 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Pojęcie „publicznego udostępniania” w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono zamieszczenie na stronie internetowej fotografii, która została wcześniej opublikowana na innej stronie internetowej bez ograniczeń uniemożliwiających jej pobranie i za zgodą podmiotu praw autorskich.

Podpisy